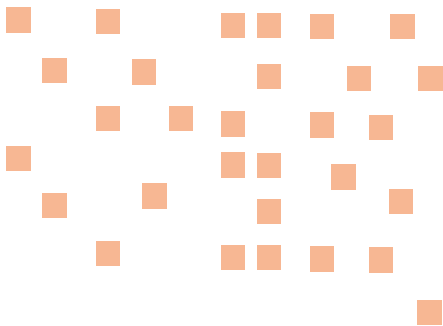

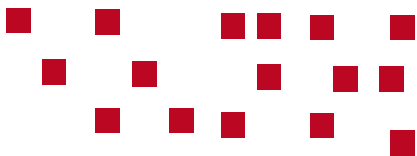
INDIE

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej w Indiach**

**DPU-WIKP-424/334/2025
02.06.2026**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Indiach.

Jakie jest ew. zagrożenie konfliktem zbrojnym pomiędzy Indiami i Pakistanem?

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

LUDNOŚĆ

1,4 mld.^[1]

SKŁAD ETNICZNY

Grupa indo-aryjska 72%, drawidyjska 25%, inne 3%.^[2]

SKŁAD RELIGIJNY

Wyznawcy hinduizmu 79,8%, muzułmanie 14,2%, chrześcijanie 2,3%, sikhowie 1,7%, inne i nieokreślone 2%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Niepodległe Indie powstały w wyniku rozpadu Imperium Brytyjskiego w 1947 r., a w 1950 r. ogłosiły się republiką federacyjną o ustroju demokracji parlamentarnej. Federacja stanów nie została jednak formalnie zawarta jako porozumienie jej członków, więc żaden stan nie posiada prawa do secesji, a władza centralna w Indiach pozostaje silna.^{[4][5]}

Indie są obecnie krajem o największej populacji na świecie, uważane są także za największe państwo demokratyczne. Konstytucja Indii pozostawia jednak niewiele miejsca dla demokracji bezpośredniej. Nie istnieje np. instytucja referendum, a obywatele nie mają inicjatywy ustawodawczej.^[6]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

² CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

³ CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

⁴ Mill K., System polityczny Indii, http://piig-poland.org/?page_id=1747

⁵ MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej), Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>

⁶ Mill K., System polityczny Indii, http://piig-poland.org/?page_id=1747

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Indie dzielą się na 28 stanów: Andhra Pradeś, Arunaćal Pradeś, Asam, Bihar, Ćhattisgarh, Goa, Gudźarat, Harjana, Himachal Pradeś, Dżammu i Kaszmir, Dźharkhand, Karnataka, Kerala, Madhja Pradeś, Mahasztra, Manipur, Meghalaja, Mizoram, Nagaland, Orisa, Pendźab, Radźasthan, Sikkim, Tamilnadu, Telangana, Tripura, Uttar Pradeś, Uttarakhand, Bengal Zachodni i 8 terytoriów związkowych: wyspy Andamany i Nicobary, miasto Czandigarh (stolica stanów Pendźab i Harjana), Dadra i Nagarhaweli, Daman i Diu, stołeczne miasto Delhi, Lakszadiwy, Pudućeri.^[7]

Indie pozostają w sporze granicznym z Chinami, Pakistanem i Nepalem o niektóre terytoria, a część granic nie jest jednoznacznie wyznaczona w terenie.^[8]

W każdym stanie Indii władzę sprawuje gubernator (odpowiednik polskiego wojewody) – przedstawiciel rządu centralnego, mianowany i odwoływany przez prezydenta, oraz rząd z premierem na czele (*Chief Minister* – odpowiednik polskiego marszałka województwa), tworzony przez partię/partie, które uzyskały większość w parlamencie stanowym.^[9]

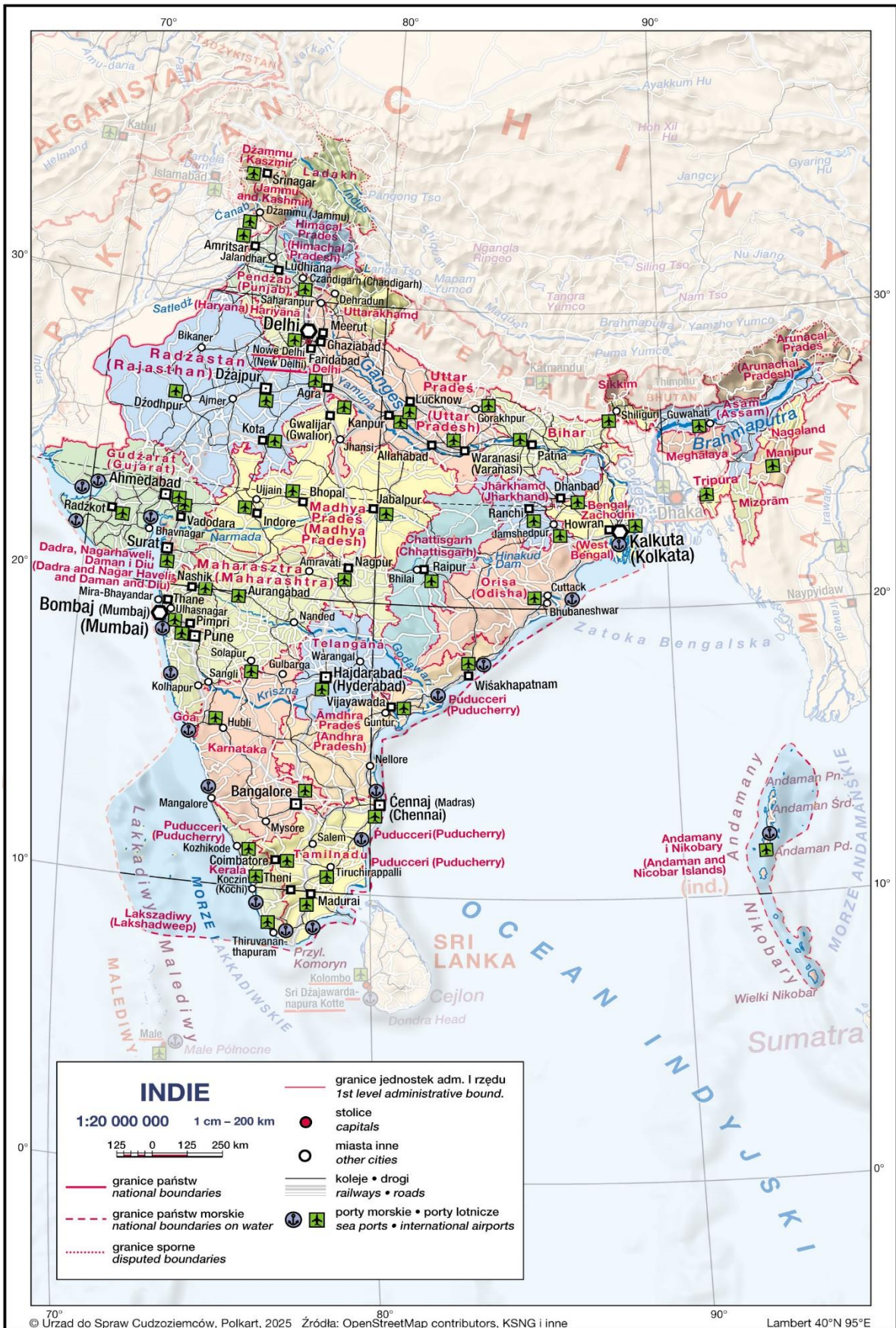
Stany dzielą się na dystrykty (*zila*, jest ich 626), w których szefem administracji jest *district collector* (odpowiednik polskiego starosty). Jest on powoływany przez rząd centralny w porozumieniu z rządem stanowym, spośród urzędników Korpusu Służby Cywilnej (Indian Administrative Service, IAS).^[10]

⁷ CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

⁸ CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

⁹ MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej) Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>

¹⁰ MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej), Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>

Mapa. Podział administracyjny Indii.

STRUKTURA WŁADZY

GŁOWA PAŃSTWA

Głową państwa jest prezydent, który jest zwierzchnikiem i naczelnym dowódcą sił zbrojnych Indii, mianuje rząd, swoich przedstawicieli na szczeblu lokalnym oraz sędziów. Realizuje swoje uprawnienia w konsultacji z Radą Ministrów. Prezydent wyłaniany jest przez kolegium elektorów, tworzone przez członków obu izb parlamentu (Izby Ludowej – *Lok Sabha* oraz Izby Stanowej – *Rajya Sabha*) i legislatur stanowych (*Vidhan Sabha*). Kadencja prezydenta wynosi 5 lat.^[11]

Aktualnie stanowisko prezydenta Indii piastuje pani **Draupadi Murmu**.^[12] W ostatnich wyborach prezydenckich, które odbyły się w lipcu 2022 r. uzyskała 64,03% głosów. Draupadi Murmu jest drugą w historii Indii kobietą sprawującą tę funkcję i pierwszą przedstawicielką grup plemiennych na tak wysokim stanowisku. Wywodzi się bowiem z jednej z największych mniejszości etnicznych – z plemienia Santalów.^{[13][14]}

Funkcję wiceprezydenta Indii pełni aktualnie **Chandrapuram Ponnusami Radhakrishnan**.^[15]

Kolejne wybory prezydenckie przewidziane są na 2027 r.^[16]

RZĄD I PREMIER

Faktyczną władzę wykonawczą w Indiach sprawuje premier. Od dnia 26 maja 2014 r. funkcję tę pełni **Narendra Modi**, który przewodniczy Radzie Ministrów. Narendra Modi reprezentuje pravicową partię **Bharatiya Janata Party (BJP)** i uchodzi za hinduskiego nacjonalistę.^{[17][18]}

PARLAMENT I WYBORY PARLAMENTARNE

Parlament Indii składa się z izby niższej **Lok Sabha (Izby Ludowej)** i wyższej **Rajya Sabha (Izby Stanowej)**.^[19]

Rajya Sabha liczy nie więcej niż 250 deputowanych. Wybierana jest przez członków parlamentów stanowych. 12 jej członków mianowanych jest przez prezydenta. Co

¹¹ MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej), Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

¹⁴ Polsatnews, Indie. Draupadi Murmu została prezydent państwa. To drugi taki przypadek w historii, 21.07.2022, <https://www.polsatnews.pl/wiadomosc/2022-07-21/indie-draupadi-murmu-zostala-prezydent-panstwa-to-drugi-taki-przypadek-w-historii/>

¹⁵ Vice President of India, Shri C.P. Radhakrishnan, <https://vicepresidentofindia.nic.in/profile>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

¹⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

¹⁸ BBC News, India Country Profile, 18.02.2019, <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-12557384>

¹⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

dwa lata wymienia się 1/3 jej składu. Kadencja Izby Wyższej trwa 6 lat. Posiedzeniom Rajya Sabha przewodniczy wiceprezydent.^[20]

Lok Sabha – Izba Ludowa składa się z nie więcej niż 545 posłów, z czego 543 wybieranych jest w wyborach bezpośrednich w stanach (wyjątek stanowi Sikkim, którego jedyny reprezentant jest wybierany przez zebranie ustawodawcze stanu) oraz 2 mianowanych przez prezydenta. Kadencja trwa 5 lat.^[21]

Na szczeblu lokalnym w Indiach funkcjonują parlamenty stanowe oraz rządy stanowe. W poszczególnych stanach parlamenty stanowe są dwuizbowe (stany: Andhra Pradeś, Karnataka, Tamilnadu, Maharasztra i Uttar Pradeś) lub jednoizbowe (w przypadku pozostałych stanów). Stanowe zgromadzenia ustawodawcze liczą od 60 do 500 członków (druga izba, zwana Radą Ustawodawczą nie może liczyć więcej niż 1/3 liczby członków zgromadzenia). Stany i terytoria związkowe nie posiadają własnych konstytucji.^[22]

Ostatnie wybory parlamentarne odbyły się w 7 etapach od 19 kwietnia do 1 czerwca 2024 r. Największą ilość miejsc zdobyła koalicja pod przewodnictwem **Indyjskiej Partii Ludowej (Bharatiya Janata Party, BJP)** – 303, drugie miejsce zajęła partia **Indyjski Kongres Narodowy (Indian National Congress, INC)** – 52, kolejne: **Postępowa Federacja Dravidyjska (Dravidyan Progressive Federation, DMK)** – 24, **All India Trinamul Congress (AITC)** – 22, **Yuvajana Sramika Rythu Congress Party (YSRCP)** – 22 i inne. W marcu 2024 roku w parlamencie zasiadało 446 mężczyzn, 77 kobiet (14,3%).^[23]

Kolejne wybory parlamentarne odbędą się w 2027 r.^[24]

Pod koniec września 2023 r. zarówno Rajya Sabha, jak i Lok Sabha przyjęły ustawę, która rezerwuje jedną trzecią miejsc w Izbie dla kobiet; wdrażanie może rozpocząć się przed wyborami do Izby w 2029 r.^[25]

SYSTEM PRAWNY

System prawny Indii opiera się na modelu brytyjskim prawa precedensowego, zwanym **common law**. W przypadku prawa rodzinnego odrębne przepisy oparte na prawie religijnym mają zastosowanie do muzułmanów, chrześcijan i hinduistów.^[26]

System sędziowski w Indiach ma strukturę hierarchiczną. Możliwość odwołania się w sprawach cywilnych i karnych jest nieodłączną częścią tego systemu.^[27]

²⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²² MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej), Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>

²³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

²⁷ Judiciaries Worldwide, India, <https://judiciariesworldwide.fjc.gov/country-profile/india>

Najwyższą instytucją sądowniczą w Indiach jest Sąd Najwyższy, z siedzibą w New Delhi. Niżej w hierarchii znajdują się sądy stanowe a jeszcze niżej sądy okręgowe, zajmujące się sprawami cywilnymi i karnymi. Ponadto istnieją sądy rodzinne, Specjalny Sąd Centralnego Biura Śledczego, wyspecjalizowany w sprawach korupcyjnych oraz sądy wyższej instancji i rejonowe, których kompetencje obejmują sprawy handlowe i arbitrażowe. W celu odciążenia systemu sądowniczego powołano również quasi-sądowe trybunały i komisje niezależne od władzy sądowniczej i wykonawczej. Zajmują się one sprawami urzędników państwowych, prawami człowieka, konkurencją rynkową.^[28]

Sprawy cywilne rozstrzygają sądy okręgowe, a osoby niezadowolone z decyzji sądu pierwszej instancji mogą wnosić apelacje do sądów stanowych. W przypadku niezadowolenia z wyroku tych sądów również przysługuje apelacja ostateczna, do Sądu Najwyższego, a ten o ile uzna to za zasadne – sprawę rozpatruje.^{[29][30]}

Inne formy rozstrzygnięcia spraw cywilnych. W Indiach często zanim sprawa trafi do sądu strony próbują rozstrzygnąć spór w sposób nieformalny, zwracając się do tzw. **pañćajatów** – rad lokalnej starszyny, szczególnie w sporach dotyczących gruntów. Ponadto działają tam również tzw. **lok adalat** – sądy pojednawcze, które przede wszystkim pełnią rolę mediacyjną, a ich wyrok zostaje uprawomocniony tylko jeśli obie strony się zgadzają. W takiej sytuacji wyrok wydany przez adalat ma moc orzeczenia sądowego i nie musi być zatwierdzany przez inny sąd.^{[31][32]}

Sprawy karne. Rozpoczęcie dochodzenia w przypadku przestępstw ciężkich (np. gwałt, morderstwo) wymaga zgłoszenia na policję, która sporządza raport FIR (First Information Report). Policja prowadzi dochodzenie i sporządza raport końcowy, który przekazywany jest do odpowiedniego sądu okręgowego, zależnie od rodzaju przestępstwa – magistrate court (kradzieże itp.) lub session court (przestępstwa ciężkie). Sąd postanawia o wszczęciu sprawy. Po wydaniu wyroku oskarżony ma prawo, podobnie jak w sprawach cywilnych, odwołać się do sądu stanowego, a następnie do Sądu Najwyższego.^[33]

KARA ŚMIERCI

Indie należą do krajów, w których jest orzekana i wykonywana kara śmierci. Zgodnie z najnowszym raportem Amnesty International, w 2025 r. sądy indyjskie 128 razy orzekły najwyższy wymiar kary. Nie wykonano natomiast żadnej egzekucji. W tym samym roku w indyjskich więzieniach przebywały co najmniej 574 osoby skazane na najwyższy wymiar kary.^[34]

²⁸ Judiciaries Worldwide, India, <https://judiciariesworldwide.fjc.gov/country-profile/india>

²⁹ Lloyd Law College, Civil Law – All About it, <https://www.lloydlawcollege.edu.in/blog/all-about-the-civil-law.html>

³⁰ Indiacode.nic.in, The Code of Civil Procedures, 1908, <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/2191/5/190805.pdf>

³¹ NLSA (National Legal Services Authority), National Legal Services Act, 1987, <https://nalsa.gov.in/the-legal-services-authorities-act-1987/>

³² Ministry of Panchayati Raj, 73rd Constitutional Amendment Act, 1992, <https://panchayat.gov.in/en/document/73rd-constitutional-amendment-act-1992/>

³³ Indiacode.nic.in, The Code of Criminal Procedure, 1973, https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/15272/1/the_code_of_criminal_procedure_1973.pdf

³⁴ AI (Amnesty International), Death Sentences and Executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w Indiach w wyniku różnego rodzaju incydentów związanych z naruszeniem bezpieczeństwa zginęło łącznie: w 2024 r. 1205 osób, zaś do połowy października 2025 r. – 969. Większość ofiar stanowili cywile, członkowie nielegalnych ugrupowań maoistowskich i armia indyjska.^[35]

Brak jest dokładnych danych za okres od połowy października 2025 r. do maja 2026 r. Na terenie Indii doszło w tym okresie jednak do szeregu incydentów z terrorystycznymi ugrupowaniami islamskimi w Kaszmirze, a także do poważnego zamachu bombowego w pobliżu Czerwonego Fortu w Delhi w listopadzie 2025 r. Wybuch samochodu pułapki spowodował śmierć kilkunastu osób i ranił kilkadziesiąt.^[36]

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w kraju odpowiadają siły zbrojne Indii. Koncentrują się głównie na obronie granic, zwłaszcza z Pakistanem, oraz na obronie terytorialnej, zaś ich zadania drugorzędne obejmują: udział w misjach pokojowych ONZ oraz operacjach humanitarnych, a także wsparcie dla wewnętrznych sił bezpieczeństwa. Wojsko indyjskie regularnie prowadzi ćwiczenia na dużą skalę. Wojsko może przejmować kontrolę na niektórych obszarach na mocy **ustawy o specjalnych uprawnieniach sił zbrojnych** (AFSPA) z 1958 r., która przyznała specjalne uprawnienia do tłumienia ruchów separatystycznych na „niespokojnych obszarach”. AFSPA z 1958 r. i praktycznie identyczna ustawa, ustawa o specjalnych uprawnieniach sił zbrojnych (Dżammu i Kaszmir) z 1990 r., obowiązują od 1958 r. w częściach północno-wschodnich Indii, a od 1990 r. w Dżammu i Kaszmirze.^[37]

Indie wzięły udział w 49 z 71 zorganizowanych od lat 50. misji pokojowych ONZ, dostarczając największej liczby oddziałów wojskowych.^[38] Indie mają zawarte umowy w dziedzinie obronności z kilkoma krajami, w tym Francją, Izraelem, Rosją i Stanami Zjednoczonymi, a także krajami w bezpośrednim i rozszerzonym sąsiedztwie.^[39]

Konflikt Indie-Pakistan. W kwietniu 2025 r. wzrosły napięcia na linii Indie – Pakistan, po tym jak niezidentyfikowana grupa bojowników zaatakowała turystów w Kaszmirze (atak w Phalgam), zabijając 25 obywateli Indii i jednego obywatela Nepalu. Incydent ten był najkrwawszym atakiem terrorystycznym na terytorium Indii od ataków w Mumbaju w 2008 r. Indie obwiniły Pakistan o udzielenie schronienia grupie odpowiedzialnej za atak i aresztowały dwóch obywateli Pakistanu jako podejrzanych. Pakistan zaprzeczył jakiegokolwiek zaangażowaniu, a jego ministerstwo obrony zasugerowało nawet, że atak był „operacją pod fałszywą flagą”. Chociaż żadna grupa

³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Indie data 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁶ CSIS (Center for Strategic and International Studies), Understanding the Red Fort Attack in New Delhi, 25.11.2025, <https://www.csis.org/analysis/understanding-red-fort-attack-new-delhi>

³⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

³⁸ Permanent mission of India to UN, <https://www.pminewyork.gov.in/pdf/menu/49151pkeeping.pdf>

³⁹ Ministry of Defence of India, Press Information, Military Ties with Foreign Country, 8.08.2017, <https://pib.gov.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=169712>

nie została oficjalnie zidentyfikowana jako odpowiedzialna za atak, do jego przeprowadzenia przyznał się Kashmir Resistance – odłam Laskhar-e-Taiba.^[40]

W następstwie ataku, wzajemne środki odwetu stosowane przez Indie i Pakistan doprowadziły stosunki dwustronne do najgorszego od kilku ostatnich lat stanu. New Delhi najpierw zawiesiło Traktat o wodach Indusu, podróże bezwizowe z Pakistanem, a następnie zamknęło przejście graniczne Attari między tymi dwoma krajami. Z kolei Pakistan nie uznał zawieszenia przez Indie traktatu wodnego, ostrzegając, że wszelkie próby zmiany przepływu rzeki Indus w Pakistanie będą uważane za „akt wojenny”. Islamabad również podjął kroki w celu zamknięcia pakistańskiej przestrzeni powietrznej dla wszystkich indyjskich linii lotniczych, wstrzymał specjalny reżim wizowy dla obywateli Indii i zawiesił handel dwustronny.^[41]

Oba kraje wymieniały ogień przez Linie Kontroli (Line of Control, LOC – umowną i nieuznaną granicę między krajami) każdego dnia od czasu ataku. Stany Zjednoczone i Chiny wezwały do deeskalacji, a Pekin opowiadał się za niezależnym dochodzeniem w sprawie ataku i jego podejrzanych. Od tego czasu Islamabad i New Delhi wymieniały groźby militarne, a indyjska marynarka wojenna testowała rakiety dalekiego zasięgu.^[42]

10.05.2025 r., po operacji odwetowej przeprowadzonej przez Pakistan, ogłoszono zawieszenie broni. Status zawieszonych umów dwustronnych pozostał jednak nierozwiązany.^[43]

W opinii ekspertów stosunki między obu krajami są napięte i istnieje zagrożenie wznowieniem konfliktu.^[44] Z kolei Al Jazeera analizuje wydarzenia z maja 2026 r. m.in. wywiad dla indyjskiej agencji informacyjnej Dattatreya Hosabale, sekretarza generalnego Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS) – instytucji będącej źródłem hinduistycznej filozofii większościowej Hindutva, która przyświeca Indyjskiej Bharatiya Janata Party Modiego, w którym powiedział on, że Nowe Delhi powinno rozważyć podjęcie dialogu z Pakistanem. Pakistan z zadowoleniem przyjął wypowiedź Hosabale’a, a rzecznik Ministerstwa Spraw Zagranicznych Tahir Andrabi stwierdził, że Islamabad poczeka na „oficjalną reakcję” Indii na wezwania do rozmów.^[45]

Inne wpływowe głosy w Indiach poparły lidera RSS, co doprowadziło do sugestii, że Nowe Delhi może przygotowywać grunt pod wznowienie formalnych rozmów z Pakistanem. Jauhar Saleem, były pakistański dyplomata, powiedział stacji Al Jazeera, że w ciągu ostatniego roku, od wojny w maju 2025 r., która zakończyła się zawieszeniem broni, odbyło się około czterech spotkań z udziałem byłych urzędników, emerytowanych generałów, przedstawicieli wywiadu i parlamentarzystów obu stron. Pomogły one w kontynuowaniu nieformalnego dialogu na temat wielu kwestii, mając na celu zapobieganie poważnym

⁴⁰ Global Conflict Tracker, Center for Preventive Action, Conflict Between India and Pakistan, 12.05.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-between-india-and-pakistan>

⁴¹ Global Conflict Tracker, Center for Preventive Action, Conflict Between India and Pakistan, 12.05.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-between-india-and-pakistan>

⁴² Global Conflict Tracker, Center for Preventive Action, Conflict Between India and Pakistan, 12.05.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-between-india-and-pakistan>

⁴³ Britannica, Pereira A., India – Pakistan Conflict, 2.06.2025, <https://www.britannica.com/topic/India-Pakistan-conflict>

⁴⁴ Foreign Affairs, Why the Next India-Pakistan War Will Escalate, 04.05.2026, <https://www.foreignaffairs.com/india/why-next-india-pakistan-war-will-escalate>

⁴⁵ Al Jazeera, Hussain A., Are India and Pakistan quietly preparing to restart dialogue?, 23.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/23/are-india-and-pakistan-quietly-preparing-to-restart-dialogue>

nieporozumieniom i zbadanie sytuacji, być może torując drogę do formalnych kontaktów, które w ostatnich latach praktycznie nie istniały. W działania dyplomatyczne między krajami angażuje się USA. Ogólnie uważa się, że stawiane są podwaliny pod możliwy przyszły dialog, ale Indie nie okazują jak do tej pory publicznie woli politycznej w tym kierunku.^[46]

Konflikt o Kaszmir między Indiami a Pakistanem sięga czasu uzyskania przez oba państwa niepodległości w 1947 r. Część tego terytorium została wcielona do Indii jako **Dżammu i Kaszmir**, a część zwana **Azad Kaszmir**, ma nieuregulowany status i znajduje się pod kontrolą Pakistanu. Obie części oddziela nieuznawana granica zwana Linią Kontroli. W lutym 2021 r. oba państwa zawarły ostatnie zawieszenie broni, które do tej pory obowiązywało. W regionie nadal są obecne liczne bojówki separatystyczne i islamistyczne.^[47] W okresie od 01.01.2024 do 10.10.2025 r., według danych ACLED, na terytorium Dżammu i Kaszmiru odnotowano 427 incydentów zbrojnych, skutkujących 202 ofiarami śmiertelnymi.^[48]

Według raportu indyjskiej fundacji Vivekananda za 2025 r. Dżammu i Kaszmir przeżywa fazę stabilizacji, charakteryzującą się historycznie niskim poziomem przemocy. Chociaż ogólna liczba ataków terrorystycznych i ofiar śmiertelnych wśród ludności cywilnej jest najniższa od trzech dekad, grupy z Pakistanu nadal infiltrują obszar za pośrednictwem mniejszych modułów, wspomaganych przez technologie, takie jak broń oparta na dronach i zrzuć narkotyków wzdłuż Linii Kontroli (LoC) i granicy międzynarodowej (IB). Jest to hybrydowy model terroryzmu, infiltracja z wykorzystaniem dronów, w którym transgraniczni przemytnicy coraz częściej polegają na komercyjnych dronach do dostarczania broni, amunicji i narkotyków i wykorzystują media społecznościowe do podsycania niezadowolenia, atakując młodzież i mniejszości w celu podtrzymywania nastrojów separatystycznych.^[49]

Zakazane organizacje zbrojne. Na liście zakazanych organizacji zbrojnych w Indiach znajduje się 39 różnych organizacji:

1. **Organizacje sikhijskie:** Babbar Khalsa International, Khalistan Commando Force, Khalistan Zindabad Force, International Sikh Youth Federation, mające na celu utworzenie wolnego Khalistanu – państwa Sikhów;
2. **Organizacje islamistyczne o różnych profilach**, np. działające lokalnie w Dżammu i Kaszmirze oraz ogólnoindyjskie i międzynarodowe organizacje działające na rzecz stworzenia islamskiego państwa: Lashkar-e-Taiba/Pasban-e-Ahle Hadis, Jaish-e-Mohammed/Tahrik-e-Furqan, Harkat-ul-Mujahideen/Harkat-ul-Ansar/Harkat-ul-Jehad-e-Islami, Hizb-ul-Mujahideen/ Hizb-ul-Mujahideen Pir Panjal Regiment, Al-Umar-Mujahideen, Jammu and Kashmir Islamic Front, Students Islamic Movement of India, Deendar Anjuman (terrorystyczna organizacja suficka z Hajdarabadu), Jammu and Kashmir Islamic Front, Al Badr, Jamiat-ul-Mujahideen, Al-Qaida, Dukhtaran-e-Millat (terrorystyczna organizacja

⁴⁶ Al Jazeera, Hussain A., Are India and Pakistan quietly preparing to restart dialogue?, 23.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/23/are-india-and-pakistan-quietly-preparing-to-restart-dialogue>

⁴⁷ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report, India, 29.09.2023, <https://www.dfat.gov.au/about-us/publications/country-information-reports>

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Indie data 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ Vivekananda International Foundation, Sharma A., Comprehensive 2025 Round-up with Forecast for 2026, <https://www.vifindia.org/article/2025/january/08/terrorism-and-extremism-dynamics-in-bharat>

kobieca), Indian Mujahideen, Islamic State/Islamic State of Iraq and Levant /Islamic State of Iraq and Syria/Daish;

3. **Separatystyczne organizacje tamilskie:** Tamil Nadu Liberation Army (TNLA), Tamil National Retrieval Troops (TNRT), Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE);
4. **Organizacje separatystyczne działające na terytorium Asamu:** United Liberation Front of Asam (ULFA), National Democratic Front of Bodoland (NDFB);
5. **Organizacje separatystyczne działające w Manipurze, głównie o ideologii komunistycznej:** United National Liberation Front (UNLF), People's Liberation Army (PLA), People's Revolutionary Party of Kangleipak (PREPAK), Kangleipak Communist Party (KCP), Kanglei Yaol Kanba Lup (KYKL), Manipur People's Liberation Front (MPLF);
6. **Organizacje etniczne działające w stanie Tripura:** All Tripura Tiger Force, National Liberation Front of Tripura – organizacje nacjonalistyczne, separatystyczne, ich celem jest usunięcie migrantów bengalskich z tego stanu;
7. **Organizacje komunistyczne:** Communist Party of India (Marxist-Leninist) – People's War (i wszystkie powiązane z nią organizacje), Maoist Communist Centre (MCC) i wszystkie organizacje powiązane, Communist Party of India (Maoist) i wszystkie powiązane z nią organizacje;
8. **Inne organizacje separatystyczne:** Garo National Liberation Army (GNLA) – organizacja/partia działająca w stanie Meghalaya, Garo National Liberation Army (GNLA), Kamatapur Liberation Organization – działająca w pn.-wsch. Indiach, National Socialist Council of Nagaland (Khaplang), NSCN (K), National Socialist Council of Nagaland (Khaplang), NSCN (K).^[50]

W Indiach występują także lokalne konflikty, działają regionalne partyzantki o charakterze narodowo-wyzwoleńczym lub ideologicznym. Konflikty te nie przybierają jednak dużych rozmiarów i nasilają się głównie lokalnie, w regionach zróżnicowanych pod względem etnicznym i językowym, często graniczących z innymi krajami: Bhutanem, Bangladeszem, Chinami, Nepalem i Mjanmą. Dotyczy to przede wszystkim niewielkich stanów przygranicznych, w ostatnim czasie w szczególności **Manipur**, a także: **Čhattisgarh (stan wydzielony z Arunačal Pradeś), Dźarkhand, Bengal Zachodni, Orisa, Asam** i na mniejszą skalę w innych.^[51]

Konflikt w Manipurze. Od maja 2023 r. w **Manipurze** w północno-wschodnich Indiach trwa konflikt zbrojny między mniejszościową, głównie chrześcijańską, społecznością Kuki, a większością hinduskiej społeczności Meitei. Z czasem kolejną stroną konfliktu stały się plemiona Naga. Konflikt nie ogranicza się już do zorganizowanych grup powstańczych – dostęp do broni palnej ma teraz szersze grono podmiotów, zarówno znanych, jak i podziemnych, starych i nowych. Duża ilość aktorów, często uniemożliwia ukaranie sprawców incydentów zbrojnych. Zatarcie granic między cywilami, ochotnikami i powstańcami zmieniły charakter konfliktu. Manipur ma wspólną granicę o długości 1600 km (994 mil) z Mjanmą, krajem rządzonym przez wojsko, w którym od lat panuje konflikt etniczny. Wzdłuż nieszczęsnej granicy indyjsko-birmańskiej transportowana jest broń za

⁵⁰ Ministry of Home Affairs India, List of Banned Terrorist Organisations under section 35 of Unlawful activities (prevention) act, 1976 (As on 30.03.2015), <https://www.mha.gov.in/en/banned-organisations>

⁵¹ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade) Country Information Report, India, 29.09.2023, <https://www.dfat.gov.au/about-us/publications/country-information-reports>

pośrednictwem nieformalnych sieci, których przebieg zależy od ukształtowania terenu i konfliktu. Tysiące sztuk broni palnej zostało również skradzionych z policyjnych i paramilitarnych arsenałów w pierwszych miesiącach konfliktu i nadal znajduje się w obiegu. Indyjskie siły bezpieczeństwa twierdzą, że działają w wyjątkowo trudnych warunkach, na trudnym terenie i na wielu frontach.^[52]

Policja w tym stanie uzyskała większe uprawnienia na mocy surowych przepisów, takich jak ustawa o zapobieganiu działaniom niezgodnym z prawem (Unlawful Activities (Prevention) Act, UAPA), która pozwala władzom podejmować działania przeciwko osobom podejrzanym o udział w działalności „terrorystycznej”, w tym stosować wobec nich zatrzymanie prewencyjne.^[53]

Według danych rządowych, nawet po trzech latach konfliktu ponad 58 000 osób nadal pozostaje wewnątrz przesiedlonych w Manipurze i żyje w obozach dla uchodźców rozsianych po całym stanie. W konflikcie zginęło dotychczas ok. 260 osób. Do chwili obecnej rząd nie jest w stanie rozwiązać konfliktu.^[54]

Konflikt w Ćhattisgarh. Drugim miejscem sporadycznych starć jest Ćhattisgarh, gdzie głównymi aktorami są ugrupowania komunistyczne/maoistyczne (Naksalici) i wojska rządowe. W okresie od 01.01.2024 r. do połowy października 2025 r. odnotowano tam 150 incydentów zbrojnych i 511 ofiar. Podobny charakter ma konflikt w Dźharkhand (43 incydenty, 52 ofiary).^[55]

W 2024 r. minister spraw wewnętrznych Unii, Amit Shah, wyznaczył 31 marca 2026 r. jako termin ostatecznego wykorzenia lewicowego ekstremizmu z kraju. W ciągu dwóch lat od tego czasu siły bezpieczeństwa przeprowadziły intensywne operacje antymaoistowskie w Ćhattisgarh, które doprowadziły do zabicia i poddania się dużej liczby maoistycznych przywódców i działaczy. Według przedstawicieli władz stanu Ćhattisgarh Cała struktura polityczna Naxalitów została rozmontowana, a struktura wojskowa zniszczona. Tylko nieliczni funkcjonariusze poruszają się teraz w cywilnych ubraniach i nie stanowią większego zagrożenia.^[56]

Do incydentów zbrojnych dochodzi również w Zachodnim Bengalu. Najczęściej są to starcia między siłami ochrony granic a przemytnikami z Bangladeszu, a także incydenty między wrogimi frakcjami partii politycznych. W okresie 01.01.2024 r.-10.10.2025 r. miało miejsce 37 incydentów z 9 ofiarami śmiertelnymi.^[57] Falę przemocy w Bengalu Zachodnim wywołały wybory do władz prowincjonalnych i zwycięstwo **Bharatiya Janata Party (BJP)** na początku maja 2026 r. W całym stanie wybuchły zamieszki, nawiązujące do tradycji przemocy, która nęka Bengal po każdym wyborach. Biura partii **Trinamool Congress (TMC)** zostały zaatakowane w ciągu kilku godzin, a w mediach społecznościowych zaczęły krążyć informacje

⁵² Al Jazeera, Manipur's 'unknown' killers: Three years of India's bloody ethnic conflict, 06.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/6/manipurs-unknown-killers-three-years-of-indias-bloody-ethnic-conflict>

⁵³ Al Jazeera, Manipur's 'unknown' killers: Three years of India's bloody ethnic conflict, 06.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/6/manipurs-unknown-killers-three-years-of-indias-bloody-ethnic-conflict>

⁵⁴ Al Jazeera, Manipur's 'unknown' killers: Three years of India's bloody ethnic conflict, 06.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/6/manipurs-unknown-killers-three-years-of-indias-bloody-ethnic-conflict>

⁵⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Indie data 01.01.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁶ The Indian Express, A deadline, encounters, surrenders: The 2 years that dismantled Ćhattisgarh's Maoist bastions, 31.03.2026, <https://indianexpress.com/article/india/a-deadline-encounters-surrenders-the-2-years-that-dismantled-chhattisgarhs-maoist-bastions-10610359/>

⁵⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, West Bengal, data 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

o podpaleniach i rannych osobach. W nocy 6 maja przemoc przerodziła się z walk ulicznych w zamachy. Policja zarejestrowała 200 przypadków, dokonała aresztowań w ponad 430 przypadkach i zastosowała tymczasowe aresztowania wobec ponad 1000 osób. Pomimo tych wszystkich środków, doszło do co najmniej 4 ofiar śmiertelnych.^[58]

Indie są także obszarem działania bojowników z ugrupowań terrorystycznych. Najbardziej aktywne to: **Lashkar-e-Taiba (LET)**, **Jaish-e-Mohammed (JEM)**, **Państwo Islamskie (Islamic State – IS)**, a także **Al-Kaida na subkontynencie indyjskim (AQIS)**, **Hizbul Mujahideen**, **Jamaat-ul-Mujahideen**, **Komunistyczna Partia Indii – Maoiści**, **Jamaat-ul-Mujahideen Bangladesh**. W Indiach zdarzają się incydentalnie zamachy terrorystyczne, jednak w ostatnim okresie nie miały dużej skali. Organizacje te najczęściej atakują używając improwizowanych ładunków wybuchowych (IED).^[59]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Okresowo, w związku z napięciem, które utrzymuje się w niektórych regionach Indii, rząd ogłasza wprowadzenie przepisów Ustawy o Siłach Specjalnych Sił Zbrojnych (The Armed Forces Special Powers Act – AFSPA). Ustawa została uchwalona przez parlament we wrześniu 1958 r. i wdrożona w odpowiedzi na eskalację przemocy w stanach północno-wschodnich, której władze stanowe nie były w stanie kontrolować. Umożliwia nadanie pewnych specjalnych uprawnień członkom sił zbrojnych na „terenach niespokojnych”. Zarówno władze stanowe, jak i federalne mogą wydawać powiadomienia uznające określone obszary za „niespokojne”, przyznając tym samym siłom zbrojnym uprawnienia w ramach AFSPA.^[60]

Na terenach objętych konfliktami przedstawiciele sił zbrojnych mają prawo używać siły (nawet śmiertelnej), dokonywać aresztowań bez nakazu i przeprowadzać przeszukania bez nakazu w celu utrzymania porządku publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom. Na mocy ustawy AFSPA personel sił zbrojnych jest chroniony przed postępowaniem prawnym w związku z działaniami podejmowanymi na mocy ustawy, chyba że uzyska wcześniejszą zgodę rządu centralnego.^[61]

Obecnie AFSPA obowiązuje w całym Manipurze, z wyłączeniem obszarów znajdujących się pod nadzorem 13 posterunków policji w pięciu dystryktach. Ponadto AFSPA przedłużono w częściach Nagalandu i Arunačal Pradeś do 30.09.2026 r.^[62]

AFSPA od 1990 r. obowiązuje w Dżammu i Kaszmirze.^[63]

⁵⁸ Frontline, Bengal's violent transition into a new political era, 14.05.2026, <https://frontline.thehindu.com/politics/west-bengal-politics-bulldozer-governance-postpoll-violence/article70974500.ece>

⁵⁹ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2023, India, 12.12.2024, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2023/india>

⁶⁰ Drishtias.com, FSPA Extension in Northeast States, 03.04.2025, <https://www.drishtias.com/daily-updates/daily-news-analysis/afspa-extension-in-northeast-states>

⁶¹ Drishtias.com, FSPA Extension in Northeast States, 03.04.2025, <https://www.drishtias.com/daily-updates/daily-news-analysis/afspa-extension-in-northeast-states>

⁶² Morung Express, AFSPA extended in Nagaland for another 6 months, 23.03.2026, <https://morungexpress.com/afspa-extended-in-nagaland-for-another-6-months-1>

⁶³ Wikipedia, Armed Forces (Special Powers) Act, [https://en.wikipedia.org/wiki/Armed_Forces_\(Special_Powers\)_Act](https://en.wikipedia.org/wiki/Armed_Forces_(Special_Powers)_Act)

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2024 r. w Indiach w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 627 cywilów, z kolei od początku roku do połowy października 2025 r. odnotowano 407 ofiar cywilnych, Najbardziej niebezpiecznymi prowincjami były: Zachodni Bengal, Chattisgarh, Manipur i Uttar Pradeś, Bihar, Dżammu i Kaszmir.^[64]

Generalnie w Indiach nie odnotowuje się przypadków ludobójstwa i zbrodni na masową skalę. Lokalne konflikty zbrojne, spowodowane działalnością separatystycznych, islamistycznych lub maoistowskich oddziałów partyzanckich mają niską intensywność i nie pociągają licznych ofiar wśród ludności cywilnej, chociaż pojedyncze ofiary działań partyzanckich nadal się zdarzają.^[65]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od początku 2024 r. do końca maja 2026 r. na terenie Indii nie odnotowano działań zbrojnych o charakterze wojennym, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

Na obszarach konfliktu w Manipurze dochodzi do ataków na cele cywilne (wioski) należące do ludności Meitei, a także na pojedyncze, często przypadkowe osoby. Dochodzi również do ataków osób z grupy etnicznej Meitei na osoby narodowości Kuki oraz innych grup partyzanckich. Dla przykładu, w dniu 12.04.2024 r. uzbrojeni napastnicy Meitei zastrzelili robotnika Kuki w wiosce Gamgiphai (Kangpokpi, Manipur). Z kolei 07.09.2024 r. 3 uzbrojonych napastników Kuki wtargnęło do domu cywila Meitei w wiosce Ningthembam (Jiribam, Manipur) i zastrzeliło go.^[66]

23 kwietnia 2025 r. uzbrojeni napastnicy, prawdopodobnie należący do grupy etnicznej Naga, z nieznanых powodów podpalili co najmniej 28 domów należących do społeczności Kuki – 16 domów we wsi Gampal, 12 domów we wsi Haiyang – oraz częściowo spalili szkołę podstawową w Gampal w okręgu Kamjong (należącym do miasta Kamjong w stanie Manipur). Większość mieszkańców wsi przebywała w tym czasie na polach, więc nie odnotowano ofiar śmiertelnych. Władze dystryktu Kamjong zastosowały sekcję 163 ustawy Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita (BNSS) z 2023

⁶⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, West Bengal, data 01.01.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, West Bengal, data 01.01.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, Manipur, Violence against civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

r., aby zapobiec dalszej eskalacji (specjalne działania: ograniczenie swobody przemieszczania się, zakaz zgromadzeń itp.).^[67]

Głośnym echem odbił się atak raketowy przeprowadzony 7 kwietnia 2026 r. prawdopodobnie przez bojowników Zo-Kukui w wyniku którego zginęło dwoje śpiących dzieci ze społeczności Meitei.^[68]

Do ataków na cywilów dochodzi także ze strony bojówek komunistycznych, np. w dniu 22.02.2024 r. kadry People's Liberation Guerilla Army (PLGA) zaatakowały i zabiły dwóch mieszkańców wioski Duled w Konta Tehsil w granicach posterunku policji Chhintagupha (dystrykt Sukma, Chhattisgarh), podejrzewając ich o to, że byli informatorami policyjnymi.^[69]

1 lipca 2025 r. 4–5 niezidentyfikowanych członków ugrupowania naxalicko-maoistowskiego zabiło mieszkańca plemiennej wsi Perampalli położonej w pobliżu komisariatu policji w Usoor (okręg Bijapur, stan Chhattisgarh), podejrzewając go o współpracę z policją.^[70]

6 lipca 2025 r. bojownicy naxalicko-maoistowscy zastrzelili byłego sołtysa we wsi Chinnakodepal, należącej do okręgu Usoor (dystrykt Bijapur, stan Chhattisgarh).^[71]

Ponadto od 01.01.2024 r. do połowy października 2025 r. w bazie ACLED odnotowano ponad 1426 ataki i eksplozje, w których ucierpiała ludność cywilna (739 śmiertelnych przypadków). Najczęściej stosowane do tego rodzaju działań są środki wybuchowe IED (Improvised Explosive Devices) i granaty. Częste są wypadki przy produkcji lub składowaniu takich bomb, a także wybuchy min zakładanych przez rebeliantów w różnych rejonach konfliktów i w rejonie przygranicznym przez wojsko birmańskie. Incydenty tego typu odnotowano w wielu stanach, a najwięcej było ich w prowincjach: Manipur, West Bengal, Dżammu i Kashmir, Chhattisgarh Dżharkhand i Bihar. Ofiary eksplozji najczęściej są przypadkowe. Na przykład, w dniu 13.05.2024 r. dwoje dzieci zginęło w eksplozji IED, podłożonej przez rebeliantów Naksalitów w wiosce Odsapara w rejonie posterunku policji Bhairamgarh (Bidżapur, Chhattisgarh). Z kolei w dniu 7.01.2025 r. 7-letnia dziewczynka zginęła w eksplozji aktywowanego ciśnieniowo IED, prawdopodobnie podłożonego przez członków Naxal-Maoist na odcinku Tirilposi-Thalkobad w Saranda Forest (dystrykt West Singhbhum, Dżharkhand). Incydent miał miejsce, gdy ofiara poszła zbierać drewno na opał.^[72]

10 stycznia 2025 r. w wyniku wybuchu improwizowanego ładunku wybuchowego (IED), który prawdopodobnie podłożyli bojownicy naxalicko-maoistowscy, w miejscowości Kurusnar, należącej do rejonu komisariatu Orchha (okręg

⁶⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, Manipur, Violence against civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁶⁸ Bobichand, R., The Tronglaobi Tragedy Exposes a Chain of Preventable State Failures and Challenges the Claim of Restored Control in Manipur

⁶⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, Chhattisgarh Violence against civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, Chhattisgarh Violence against civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, Chhattisgarh Violence against civilians, 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, explosions/remote violence, grenade, civilians (India) 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Narayanpur, stan Chhattisgarh), zginął jeden mieszkaniec wsi, a trzech innych zostało rannych.^[73]

DZIAŁANIA ODWETOWE

Po ataku z kwietnia 2025 na indyjskich turystów, Indie rozpoczęły represje w Kaszmirze, w tym aresztowały ponad 1500 Kaszmiczyków i zburzyły domy podejrzanych bojowników.^{[74][75]}

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

W Manipurze wskutek konfliktu przesiedlonych zostało 57 tys. (do 60 tys. w innych źródłach – przyp. WIKP) osób i jest zarejestrowanych jako mieszkających w 361 obozach pomocy. Liczba ta nie uwzględnia jednak osób, które znalazły schronienie u krewnych, osób które przebywają w tymczasowych mieszkaniach lub opuściły stan z powodu przemocy. Większość obozów Meitei jest prowadzona przy pewnym wsparciu rządu, w tym m.in. zorganizowana została w budynkach rządowych, takich jak uczelnie i kompleksy sportowe. Natomiast obozy Kuki są w większości zlokalizowane w kompleksach kościelnych i są zależne od składek społeczności. Przesiedleńcy ze społeczności Kuki-Zo mają ograniczony dostęp do odpowiedniej opieki zdrowotnej. Borykają się także z problemem niewystarczającej ilości urządzeń sanitarnych, codziennym niedoborem wody, brakiem pożywnej żywności i utratą środków do życia oraz brakiem opieki medycznej.^[76]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

Indie nadal doświadczają aktów terroryzmu i rebelii. W przeszłości ataki były wymierzone w miejsca publiczne, w tym te często odwiedzane przez mieszkańców Zachodu, takie jak luksusowe i inne hotele, pociągi, dworce kolejowe, targowiska, kina, meczety i restauracje w dużych aglomeracjach miejskich. Ataki miały miejsce w godzinach wieczornych, na targowiskach i w innych zatłoczonych miejscach, ale mogą się zdarzyć w każdej chwili. W Indiach gwałtownie wzrosła liczba fałszywych alarmów bombowych, które dotknęły szkoły, szpitale, lotniska i samoloty.^[77]

W 2025 r. największe i pociągające za sobą fatalne skutki dla ludności cywilnej ataki terrorystyczne to:

⁷³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, explosions/remote violence, grenade, civilians (India) 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁷⁴ Global Conflict Tracker, Center for Preventive Action, Conflict Between India and Pakistan, 12.05.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-between-india-and-pakistan>

⁷⁵ The New Humanitarian, Modi's post-Kashmir attack crackdown condemned as collective punishment, 29.04.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2025/04/29/modis-post-kashmir-attack-crackdown-condemned-collective-punishment>

⁷⁶ HRW (Human Rights Watch), India: Ethnic Clashes Restart in Manipur, 27.03.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/03/27/india-ethnic-clashes-restart-manipur>

⁷⁷ OSAC, India Country Security Report, 27.02.2026, <https://www.osac.gov/Content/Report/f9ced08b-e66e-4b2b-b072-1dc1ee841504>

- Atak w Pahalgam w Kaszmirze z kwietnia 2025 r., w którym to terroryści otworzyli ogień do turystów, zabijając 26 osób.^[78]
- Wybuch samochodu pułapki w listopadzie 2025 roku w pobliżu stacji kolejowej Lal Qila (Czerwony Fort) w Nowym Delhi. Doszło do eksplozji improwizowanego ładunku wybuchowego (VBIED) umieszczonego w pojeździe. W wyniku eksplozji zginęło 13 osób, a 28 zostało rannych. Początkowo organizacja Jaish-e-Mohammed przyznała się do odpowiedzialności, ale później wycofała się ze swojego udziału.^[79]

Na terenie Indii działają organizacje stosujące terrorystyczne metody walki. Są to przede wszystkim organizacje islamskie i komunistyczne. Zdarzają się lokalnie ataki za pomocą bomb pułapek na służby bezpieczeństwa, urzędników rządowych i cywilów, ale mają na ogół niewielką skalę.^[80]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W Indiach często dochodzi do spontanicznych konfliktów pomiędzy członkami lokalnych społeczności, których przyczyną są kwestie religijne lub etniczne. Czasem prowadzą one do pogromów na większą skalę. Zdarzają się także samosądy, których przyczyną jest chęć ukarania sprawców przestępstw, np. kradzieży lub zabójstw, sporów o ziemię, posądzenia o czary lub złamania lokalnych tradycji. Skutkiem tych zdarzeń są niejednokrotnie ofiary śmiertelne.^[81]

Np. bezpośrednią przyczyną wybuchu konfliktu na wielką skalę w stanie Manipur, między dwiema grupami etnicznymi: Kuki i Meitei była najprawdopodobniej chęć pomszczenia gwałtu na dwóch kobietach ze społeczności Kuki, jednak problemy i rywalizacja obu tych wspólnot narastały od dłuższego czasu i wynikały z nawarstwienia się wielu różnych czynników, w tym ubiegania się o status kasty rejestrowanej przez grupę Meitei, co zostało odebrane przez inne grupy etniczne jako czynnik zagrażający ich uprzywilejowanemu (Scheduled Caste – ST) statusowi.^[82]

Poważnym problemem są również pozaprawne egzekucje popełniane przez policję i innego typu służby bezpieczeństwa^[83], a także porwania dokonywane przez bojówki maoistyczne i rywali politycznych.^[84]

⁷⁸ Al Jazeera, Hussain A., Pahalgam attack: A simple guide to the Kashmir conflict, 02.05.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/5/2/pahalgam-attack-a-simple-guide-to-the-kashmir-conflict>

⁷⁹ Hindustan Times, Red Fort blast highlights: Delhi Police file case under UAPA, Explosives Act sections, 11.11.2025, https://www.hindustantimes.com/india-news/red-fort-blast-news-live-updates-car-lal-quila-metro-station-casualties-injuries-explosion-faridabad-terror-101762782889463.html#google_vignette

⁸⁰ USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2023, India, 12.12.2024, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2023/india>

⁸¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, civilians (India) 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸² National Herald, At the core of Manipur's ethnic strife is fight over tribal land rights, 30.07.2023, <https://www.nationalheraldindia.com/national/at-the-core-of-manipurs-ethnic-strife-is-fight-over-tribal-land-rights>

⁸³ HRW (Human Rights Watch), India: Investigate Alleged Overseas Murder Plots, 15.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2102407.html>

⁸⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, abduction forced disappearance, civilians (India), 01.01.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Protesty i duże zgromadzenia są zjawiskiem powszechnym w Indiach. Zdarza się, że przybierają one gwałtowny charakter. W okresie od 01.01.2024 do 10.10.2025 r. odnotowano 1833 protestów na terenie całych Indii, w których interweniowała policja. Najwięcej protestów z interwencją policji miało miejsce w stanach południowych – Tamilnadu (359), Kerala (210), Telangana (205), Karnataka (153). Nie odnotowano ofiar śmiertelnych, w niektórych przypadkach zatrzymywano organizatorów. Przyczyny protestów są różne, mogą mieć one charakter polityczny, społeczny, często są to żądania, np. ukarania przestępców czy zadośćuczynienia ze strony państwa, np. za zabraną ziemię, pomocy rolnikom. Mogą też dotyczyć sporów religijnych, np. budowy nowego kościoła itp.^[85]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

W Indiach działają zorganizowane grupy przestępcze, zajmujące się handlem ludźmi, handlem narkotykami, handlem podrabianymi towarami, a także nielegalnym wydobywaniem piasku. Gangi stosują oszustwa, wymuszenia i przemoc. Niekiedy w działania przestępcze są zaangażowani lokalni urzędnicy i politycy, ale nie jest to regułą. W niektórych regionach działalnością sensu stricte przestępczą zajmują się przedstawiciele miejscowej partyzantki.^[86]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Konstytucja Indii gwarantuje wszystkim obywatelom prawo do przemieszczania się po kraju i wyboru miejsca zamieszkania, a władze przestrzegają tego prawa. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i rządy stanowe wymagają jednak od obywateli uzyskania specjalnych zezwoleń na podróż do niektórych stanów. Zezwolenia wewnętrzne są wymagane w stanach: Arunačal Pradeś, Nagaland, Mizoram i Manipur.^{[87][88]}

Rząd Indii wykorzystuje odebranie statusu obywatelstwa zagranicznego Indii (OCI) do atakowania krytyków, w tym naukowców, dziennikarzy i aktywistów, za ich odmienne poglądy, co w efekcie doprowadziło do nałożenia na nich ograniczeń w przemieszczaniu się.^[89]

⁸⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, protests with intervention, civilians (India), 01.01.2023-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁸⁶ Global Organized Crime Index, India, <https://ocindex.net/country/india>

⁸⁷ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: India, 24.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107729.html>

⁸⁸ Freedom House, Freedom in the World 2026 – India, <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2026>

⁸⁹ Freedom House, Freedom in the World 2026 – India, <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2026>

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Ludność miejska Indii stanowi 36,4% całkowitej populacji (2023), zaś wskaźnik urbanizacji: 2,33% (2020-25). Najbardziej zaludnione miasta to: New Delhi (32,941 mln), Mumbai (21,297), Kalkuta (15,333 mln), Bangalore (13,608), Chennai (11,776 mln) i Hajdarabad (10,801 mln)(2023).^[90]

Oficjalne i aktualne dane dotyczące migracji wewnętrznych na terenie Indii, są trudne do znalezienia. Według ostatniego spisu powszechnego z 2011 r. (przyp. WIKP obecny spis powszechny trwa i zakończy się w lutym 2027 i jest największą operacją statystyczną na świecie), w kraju tym było 455,7 mln migrantów wewnętrznych, zarówno międzyregionalnych, jak i międzystanowych. 68% migrantów wewnętrznych stanowiły kobiety, z których większość migrowała w celach małżeńskich. Innym powodem migracji były względy zawodowe (9% migracji wewnętrznych w 2011 r.).^[91]

Główne szlaki migracyjne prowadzą z obszarów wiejskich do obszarów bardziej zurbanizowanych, gdzie średni dochód jest wyższy, a zwłaszcza do miast: Delhi, Mumbai i Kalkuta. Według spisu powszechnego z 2011 r., Uttar Pradeś był głównym stanem pochodzenia migrantów międzystanowych, w drugiej kolejności: Bihar, Radżastan i Madhja Pradeś.^[92]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

W 2023 r. największym źródłem przesiedleń były starcia w stanie Manipur, w wyniku których domy opuściło około 60 tys. osób, głównie członków ludności Kuki. Opuścili oni doliny i miasta, udając się w góry, gdzie występuje zwarte osadnictwo tej ludności lub do sąsiedniego stanu Mizoram.^{[93][94]} W 2024 Indie odnotowały 1700 przesiedleń wywołanych przemocą, głównie w północno-wschodnim stanie Manipur.^[95] Od stycznia 2026 r. trwają przesiedlenia kolejnych 40 tys.^[96]

W 2024 r. Indie odnotowały najwyższą od 2012 r. liczbę przesiedleń spowodowanych katastrofami, wynoszącą 5,4 mln, w tym 2,4 mln wywołanych najgorszymi powodziami monsunowymi od ponad dekady w stanie Assam. Około 10% populacji stanu, ponad trzy miliony ludzi, żyje na żyznych wyspach znanych jako chars, bardzo narażonych na powódzie. Około 40% terytorium stanu jest podatne na powódzie, a ich częstotliwość i intensywność zmieniły się w ostatnich latach, zmuszając coraz większą liczbę osób do przeprowadzek, czasami powtarzających się i trwających

⁹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>

⁹¹ Migrants-refugees.va, Migration Profile INDIA, <https://migrants-refugees.va/it/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/2022-CP-India.pdf>

⁹² Migrants-refugees.va, Migration Profile INDIA, <https://migrants-refugees.va/it/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/2022-CP-India.pdf>

⁹³ ICG (International Crisis Group), Ethnic Clashes Roiling Manipur Pose Test for India's Modi, 26.07.2023, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/india/ethnic-clashes-roiling-manipur-pose-test-indias-modi>

⁹⁴ Berkeley Journal of International Law, The Manipur Conflict: Rights of Internally Displaced Get Compromised, 22.10.2023, <https://www.berkeleyjournalofinternationallaw.com/post/the-manipur-conflict-rights-of-the-internally-displaced-get-compromised>

⁹⁵ IDMC (International Displacement Monitoring Centre), India, 14.05.2025, <https://www.internal-displacement.org/countries/india/>

⁹⁶ FB (Facebook), The morning Bell's Post, 29.01.2026, <https://www.facebook.com/themorningbellnewspaper/posts/manipur-government-aims-to-resettle-10000-displaced-idp-families-consisting-of-m/1356737256466490/>

przez dłuższy czas. Burze, cyklony i opady monsunowe spowodowały przesiedlenia w stanach Orisa, Bengal Zachodnim i Tripura.^[97]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIĘDNIICH

Nie notuje się przypadków rejestrowania uchodźców z Indii w krajach sąsiednich.

Indie natomiast przodują na świecie pod względem liczby emigrantów zarobkowych z tego kraju. W 2024 r. było ich 18,5 mln.^[98]

Ponad połowa indyjskich migrantów mieszka na Bliskim Wschodzie, prawie 20% w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, gdzie stanowią jedną trzecią populacji migrantów. Kolejne 20% emigrantów mieszka w Stanach Zjednoczonych^[99], Kanadzie i Wielkiej Brytanii, gdzie dużą ich część stanowią sikhowie, którzy osiedlili się tam w czasie konfliktu w latach osiemdziesiątych.^[100] W 2023 roku doszło do przypadków zabójstw nacjonalistycznie nastawionych przedstawicieli diaspory sikhijskiej w tych krajach, o co zostały oskarżone służby specjalne Indii. Władze tego kraju stanowczo zaprzeczyły, by miały z tym faktem jakikolwiek związek.^[101]

Większość emigrantów z Indii, około dwie trzecie, to mężczyźni, głównie pracownicy o niskich lub średnich kwalifikacjach, którzy wyjeżdżają do krajów Bliskiego Wschodu. Kobiety stanowią większość jedynie w krajach najbardziej rozwiniętych i migrują głównie do USA, choć ich drugim celem podróży jest Bliski Wschód (Arabia Saudyjska).^[102]

PODSUMOWANIE

Indie, od momentu uzyskania niepodległości w 1947 r., są republiką federacyjną o ustroju demokracji parlamentarnej.

Prawo Indii przewiduje karę śmierci i jest ona orzekana. W 2025 r. nie wykonano jednak żadnej egzekucji.

Kraj nie jest obecnie stroną żadnego międzynarodowego konfliktu zbrojnego, jednak na jego bezpieczeństwo wpływają negatywnie nierozwiązane spory graniczne z Pakistanem w Dżammu i Kaszmirze oraz działania tamtejszych grup terrorystycznych, które nasiliły się w kwietniu 2025 r. Działania te mają jednak charakter punktowy i ograniczony zasięg. Nie stanowią powszechnego zagrożenia ludności cywilnej. Stosunki między Indiami i Pakistanem są nadal napięte, ale

⁹⁷ IDMC (International Displacement Monitoring Centre), India, 14.05.2025, <https://www.internal-displacement.org/countries/india/>

⁹⁸ Migration Data Portal, International Migrant Population (stocks), mid-year 2024, <https://www.migrationdataportal.org/themes/international-migrant-stocks-overview>

⁹⁹ Migrants-refugees.va, Migration Profile INDIA, <https://migrants-refugees.va/it/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/2022-CP-India.pdf>

¹⁰⁰ BBC News, Khalistan: Why are some Sikhs calling for a separate homeland in India?, 01.12.2023, <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-66852291>

¹⁰¹ HRW (Human Rights Watch), India: Investigate Alleged Overseas Murder Plots, 15.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2102407.html>

¹⁰² Migrants-refugees.va, Migration Profile INDIA, <https://migrants-refugees.va/it/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/2022-CP-India.pdf>

w ostatnim okresie mówi się o zakulisowych działaniach w celu uzyskania porozumienia między ww. krajami.

Złożona demografia i struktura społeczna Indii, wielokulturowość, różnorodność religijna i system kastowy mają oddźwięk w wielorakich konfliktach społecznych. Od 2023 r. największe wybuchy przemocy na tym tle zdarzają się w stanie Manipur, gdzie dochodzi do spontanicznych starć między społecznościami etnicznymi: Meitei, Kuki i Naga. Starciom towarzyszą wysiedlenia, przeważnie ludności Kuki. Rząd prowadzi obecnie akcje przesiedleniowe tej ludności.

Lokalnie występują również wewnętrzne konflikty zbrojne, związane z działalnością nielegalnych zmilitaryzowanych organizacji o charakterze separatystycznym, islamistycznym lub maoistycznym, jednak ich zasięg terytorialny, skala i natężenie jest niska. Nie stanowią one powszechnego zagrożenia dla życia ludności cywilnej.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: India, explosions/remote violence, grenade, civilians (India) 01.01.2024-10.10.2025, dane pobrano 16.10.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. AI (AmnestyInternational), Death Sentences and Executions 2025, 18.05.2026, <https://www.amnesty.org/en/documents/ACT50/0778/2026/en/>
3. Al Jazeera, Hussain A., Are India and Pakistan quietly preparing to restart dialogue?, 23.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/23/are-india-and-pakistan-quietly-preparing-to-restart-dialogue>
4. Al Jazeera, Hussain A., Pahalgam attack: A simple guide to the Kashmir conflict, 02.05.2025, <https://www.aljazeera.com/news/2025/5/2/pahalgam-attack-a-simple-guide-to-the-kashmir-conflict>
5. Al Jazeera, Manipur's 'unknown' killers: Three years of India's bloody ethnic conflict, 06.05.2026, <https://www.aljazeera.com/news/2026/5/6/manipurs-unknown-killers-three-years-of-indias-bloody-ethnic-conflict>
6. BBC News, India Country Profile, 18.02.2019, <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-12557384>
7. BBC News, Khalistan: Why are some Sikhs calling for a separate homeland in India?, 01.12.2023, <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-66852291>
8. Berkeley Journal of International Law, The Manipur Conflict: Rights of Internally Displaced Get Compromised, 22.10.2023, <https://www.berkeleyjournalofinternationallaw.com/post/the-manipur-conflict-rights-of-the-internally-displaced-get-compromised>
9. Bobichand, R., The Tronglaobi Tragedy Exposes a Chain of Preventable State Failures and Challenges the Claim of Restored Control in Manipur
10. Britannica, Pereira A., India – Pakistan Conflict, 2.06.2025, <https://www.britannica.com/topic/India-Pakistan-conflict>
11. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, India, 12.01.2026, <https://web.archive.org/web/20260201050400/https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/india/>
12. CSIS (Center for Strategic and International Studies), Understanding the Red Fort Attack in New Delhi, 25.11.2025, <https://www.csis.org/analysis/understanding-red-fort-attack-new-delhi>
13. DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Country Information Report, India, 29.09.2023, <https://www.dfat.gov.au/about-us/publications/country-information-reports>
14. Drihtiiias.com, FSPA Extension in Northeast States, 03.04.2025, <https://www.drihtiiias.com/daily-updates/daily-news-analysis/afspa-extension-in-northeast-states>

15. Euractiv.pl, Indie: Prezydentem będzie przedstawicielka mniejszości etnicznej, 25.07.2022, <https://www.euractiv.pl/section/demokracja/news/nowym-prezydentem-indii-bedzie-przedstawicielka-mniejszosci-etnicznej/>
16. FB (Facebook), The morning Bell's Post, 29.01.2026, <https://www.facebook.com/themorningbellnewspaper/posts/manipur-government-aims-to-resettle-10000-displaced-idp-families-consisting-of-m/1356737256466490/>
17. Foreign Affairs, Why the Next India-Pakistan War Will Escalate, 04.05.2026, <https://www.foreignaffairs.com/india/why-next-india-pakistan-war-will-escalate>
18. Freedom House, Freedom in the World 2026 – India, <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2026>
19. Frontline, Bengal's violent transition into a new political era, 14.05.2026, <https://frontline.thehindu.com/politics/west-bengal-politics-bulldozer-governance-postpoll-violence/article70974500.ece>
20. Global Conflict Tracker, Center for Preventive Action, Conflict Between India and Pakistan, 12.05.2025, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-between-india-and-pakistan>
21. Global Organized Crime Index, India, <https://ocindex.net/country/india>
22. Hindustan Times, Red Fort blast highlights: Delhi Police file case under UAPA, Explosives Act sections, 11.11.2025, https://www.hindustantimes.com/india-news/red-fort-blast-news-live-updates-car-lal-quila-metro-station-casualties-injuries-explosion-faridabad-terror-101762782889463.html/google_vignette
23. HRW (Human Rights Watch), India: Ethnic Clashes Restart in Manipur, 27.03.2025, <https://www.hrw.org/news/2025/03/27/india-ethnic-clashes-restart-manipur>
24. HRW (Human Rights Watch), India: Investigate Alleged Overseas Murder Plots, 15.12.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2102407.html>
25. ICG (International Crisis Group), Ethnic Clashes Roiling Manipur Pose Test for India's Modi, 26.07.2023, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/india/ethnic-clashes-roiling-manipur-pose-test-indias-modi>
26. IDMC (International Displacement Monitoring Centre), India, 14.05.2025, <https://www.internal-displacement.org/countries/india/>
27. Indiacode.nic.in, The Code of Civil Procedures, 1908, <https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/2191/5/190805.pdf>
28. Indiacode.nic.in, The Code of Criminal Procedure, 1973, https://www.indiacode.nic.in/bitstream/123456789/15272/1/the_code_of_criminal_procedure_1973.pdf
29. Judiciaries Worldwide, India, <https://judiciariesworldwide.fjc.gov/country-profile/india>
30. Lloyd Law College, Civil Law – All About it, <https://www.lloydlawcollege.edu.in/blog/all-about-the-civil-law.html>
31. Migrants-refugees.va, Migration Profile INDIA, <https://migrants-refugees.va/it/wp-content/uploads/sites/3/2022/06/2022-CP-India.pdf>

32. Migration Data Portal, International Migrant Population (stocks), mid-year 2024, <https://www.migrationdataportal.org/themes/international-migrant-stocks-overview>
33. Mill K., System polityczny Indii, http://piig-poland.org/?page_id=1747
34. Ministry of Defence of India, Press Information, Military Ties with Foreign Country, 8.08.2017, <https://pib.gov.in/newsite/PrintRelease.aspx?relid=169712>
35. Ministry of Home Affairs India, List of Banned Terrorist Organisations under section 35 of Unlawful activities (prevention) act, 1976 (As on 30.03.2015), <https://www.mha.gov.in/en/banned-organisations>
36. Ministry of Panchayati Raj, 73rd Constitutional Amendment Act, 1992, <https://panchayat.gov.in/en/document/73rd-constitutional-amendment-act-1992/>
37. Morung Express, AFSPA extended in Nagaland for another 6 months, 23.03.2026, <https://morungexpress.com/afspa-extended-in-nagaland-for-another-6-months-1>
38. MSZ (Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej), Polska w Indiach, Indie – system administracyjny, 20.01.2025, <https://www.gov.pl/web/indie/indie>
39. National Herald, At the core of Manipur's ethnic strife is fight over tribal land rights, 30.07.2023, <https://www.nationalheraldindia.com/national/at-the-core-of-manipurs-ethnic-strife-is-fight-over-tribal-land-rights>
40. NLSA (National Legal Services Authority), National Legal Services Act, 1987, <https://nalsa.gov.in/the-legal-services-authorities-act-1987/>
41. OSAC, India Country Security Report, 27.02.2026, <https://www.osac.gov/Content/Report/f9ced08b-e66e-4b2b-b072-1dc1ee841504>
42. Permanent mission of India to UN, <https://www.pminewyork.gov.in/pdf/menu/49151pkeeping.pdf>
43. The Indian Express, A deadline, encounters, surrenders: The 2 years that dismantled Chhattisgarh's Maoist bastions, 31.03.2026, <https://indianexpress.com/article/india/a-deadline-encounters-surrenders-the-2-years-that-dismantled-chhattisgarhs-maoist-bastions-10610359/>
44. The New Humanitarian, Modi's post-Kashmir attack crackdown condemned as collective punishment, 29.04.2025, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2025/04/29/modis-post-kashmir-attack-crackdown-condemned-collective-punishment>
45. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: India, 24.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107729.html>
46. USDOS (US Department of State), Country Report on Terrorism 2023, India, 12.12.2024, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2023/india>
47. Vice President of India, Shri C.P. Radhakrishnan, <https://vicepresidentofindia.nic.in/profile>
48. Vivekananda International Foundation, Sharma A., Comprehensive 2025 Round-up with Forecast for 2026, <https://www.vifindia.org/article/2025/january/08/terrorism-and-extremism-dynamics-in-bharat>

49. Wikipedia, Armed Forces (Special Powers) Act,
[https://en.wikipedia.org/wiki/Armed_Forces_\(Special_Powers\)_Act](https://en.wikipedia.org/wiki/Armed_Forces_(Special_Powers)_Act)